

СТАНОВИЩЕ

От проф . д-р Марина Спасова Иванова

на дисертация на Магдалена Иванова Райкова

на тема: „ИНТЕГРАТИВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА КОНСТРУКТИВНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ ДЕЙНОСТИ

В НАЧАЛЕН ЕТАП НА ОБУЧЕНИЕ“

I. Анализ на съдържанието на дисертацията

Дисертационният труд е в обем от 233 страници, с проучени 195 публикации и описана литература. Научният труд е структуриран по следния начин: увод, три глави, изводи, литература. За избора на дисертационната тема може да се каже, че е перманентно актуална и значима за педагогическата практика, като в случая се изяснява ролята и значението на конструктивно-техническата дейност за осъществяване на междупредметните връзки по образователни ядра, теми и др. подходи и методики, които в учебните практики се осъществяват с цел по-бързо онагледяване и по-лесно усвояване от учениците в началното училище на специфичния теоретичен и практически материал или е поставен въпросът за интегративните възможности на конструктивно-техническите дейности за осъществяване на междупредметни взаимодействия при деца от начална училищна възраст.

Мотивацията е изградена на база на теорията на Джон Дюи / Dewey, J., 1997/ за учене чрез правене (learning by doing) и е свързана с новите изисквания към технологичното обучение, което да предразполага към силно интегрално взаимодействие между учебните предмети при избор на теми, идеи и подходи и с ролята на конструктивно-техническите дейности като поле за осъществяване на междупредметни връзки.

В първата глава се изяснява същността на интеграцията в обучението в началните училищни класове, на видовете интеграция и всички възможни определения за нея. Литературният анализ е направен на база на много чужди и български източници и автори, като се спира на Макс Вертхаймер и гещалт психологията 1920, М.Герасков, М.Андреев 1986 и посочва модели за видове интеграция които са основа в дисертацията ѝ: 1. Свързване на отделни учебни предмети външно, 2. Свързване на учебни предмети по обучение в групи, 3. Свързване на обучението по жизнени кръгове, 4. Свързване по предметни единици, 5. Свързване по главни и основни предмети и по допълнителни, 6. Свързване по ръководни идеи, 7. Свързване по годишна материя, 8. Свързване по жизнени области или чисто случайно и мн. други свързвания. Магдалена Райкова е направила кратък и точен исторически преглед на края на XIX и XX век, в който разглежда разнообразните интегративни подходи, като прави сравнителен преглед на реализацията на интегралния подход на предметното обучение на страните от Балканите и в България по държавните образователни стандарти и учебни програми за началните класове. Отделено е нужното внимание на играта и стиловете на учене в начален етап, описани са проблемите и слабостите при прилагане на интегралните методи.

Във втората глава е направен опит да се изгради един цялостен Модел от дидактически варианти за осъществяване на интегративни връзки между различните предмети, които включват в своето обучение на деца от начална училищна възраст, различни дейности, свързани и близки до конструктивно-техническите дейности - моделиране, конструиране, апликиране и т.н. Разгледани са досега реализирани и съществуващи методически варианти, идеи и образци

за интегрални дейности в обучението по: 1. Български език и литература, 2. Математика, 3. Чужд език, 4. Роден край, околна среда, човекът и природата, човекът и обществото, 5. Музика, 6. Изобразително изкуство, 7. Физическо възпитание и спорт, 8. Часа на класа. Тази глава е посветена на следните проблеми: извеждане на модел за осъществяване на интегрални взаимодействия в учебната работа; 101 методически варианти за дейности по предмети, включващи конструктивно-технически дейности.

В глава трета е представено експерименталното изследване с участниците, разнообразните методи и задачи. Направен е анализ на резултатите от изследователската и експерименталната работа, като е свито полето на работа по изследване на Български език - във варианти на интеграция касаеща реализацията на взаимодействие с конструктивно-техническата дейност в следбуквен период. Премахнат е и опитът за анализ на интегралните дейности в обучението по чужд език, физическо възпитание и спорт. Отражени са резултатите в обучението по математика, само от изследване на човек и природа, музика и час на класа. Използвана е и анкета с преподаватели в качеството на експерти за проучване мнението им за ефективността при интегрирането на конструктивно-технически дейности в образователния процес.

Заклучението и изводите (приносите) дават обща представа за извършената изследователска работа. Източниците на изследване са адекватни на темата на дисертационното изследване и на поставените цели. Научният труд е написан на много добър език и стил.

II. Приноси

В дисертационния труд могат да се открият следните приносни моменти с теоретичен и научно-приложен характер:

1. Предложен е нов подход за използване на конструктивно-техническите дейности за осъществяване на интегрални връзки и подпомагане на обучението по отделните учебни предмети в начален етап на обучение и са предложени 101 методически варианти, макар и не съвсем точно прецизирани за интегриране с КТД.

2. Изграден е и визуализиран модел на взаимодействие между ученици и преподаватели, като учениците са мотивирани за учене чрез самостоятелно изработване на учебни ресурси, на основата на които да се осъществява интегративното взаимодействие с КТД.

3. Изведени са основните предимства и възможности на КТД за осъществяване на интегративните взаимодействия между учебните предмети на базата на проведените емпирични изследвания, като след извеждане на педагогическите цели и идеи по категории е предложена алгоритъм /педагогическа таксономия/ за реализация на интегралния подход в различните видове предметно обучение на база КТД.

4. Изградила е схематичен илюстративен образ на модели на видове интеграция, като са изяснени проблемите и слабостите при прилагането на интегралните методи, събрани в система за нуждите на педагогическата практика.

III. Забележки и препоръки

1. В Увод и първа глава: Предлагам при формулировката на задачите 2,3,4 те да се обединят в една, поради близкия им характер, както и задачите 5,6 - така да се окрупнят по смисъл и да се намали броя им до 3,4.

2. По желание на докторанта може да се конкретизира и свие целта, като се насочат усилията в изследване и анализ на учебни предмети по-близки до предметното обучение Технологии и предприемачество, Изобразително изкуство, Човек и природа, Математика. /Да се свие обхвата на изследването, като се промени обекта и предмета/

3. Методиката на изследване е също всеобхватна, има повторения на видове анкети, методи - да се прецизира съдържанието.

4. Не са изведени и формулирани достатъчно точно и изводите от изследователската работа.

Заклучение

Предложеният дисертационен труд има много достойнства, които дават основание за успешна официална защита и публично представяне на Магдалена Райкова.

02.08.2019 г.

Пловдив

Изготвил становището:

/проф.д-р Марина Иванова